

Aan de Minister van Klimaat en Groene Groei

**Directoraat-generaal
Realisatie Groene Groei**
Directie Verduurzaming
Industrie

Auteur

TER BESLISSING

Datum

16 juni 2025

Kenmerk

EZK_RGG_VI / 99463257

nota
TER BESLISSING

Kamerbrief Joint Letter of Intent Cosun

RT 0000108536

Kopie aan

Bijlage(n)

3

Parafenroute

Met akkoord van de Staatsecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Aanleiding

Op 23 juni a.s. wordt de Joint Letter of Intent (JLoI) met Cosun ondertekend op de suikerfabriek "Vierverlaten" in Hoogkerk (Provincie Groningen). U (MKGG) bent aanwezig en ondertekent de JLoI op locatie samen met Directeur-Generaal Milieu en Internationaal (namens de Stas IenW), de CEO en CFO van Cosun en de CdK en gedeputeerde van de provincie Groningen. Provincies Noord-Brabant, Gelderland, Limburg en Overijssel zijn niet aanwezig en ondertekenen de JLoI achteraf.

Geadviseerde besluiten

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de JLoI Cosun.
- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met deze beslisnota en de bijgaande Kamerbrief.

Kernpunten

- De JLoI met Cosun is de tweede JLoI in het kader van maatwerk. De JLoI Cosun heeft als ambitie om een versnelling van 10 jaar te realiseren wat betreft CO₂, stikstof en aardgasreductie en verbetering van de leefomgeving.
- De ondertekening van de JLoI staat gepland op 23 juni a.s.
- De JLoI is inhoudelijk op een aantal punten gewijzigd t.o.v. de concept JLoI die u eerder heeft gezien begin mei en welke u toen ter advisering heeft aangeboden aan de Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie (AMVI). De wijzigingen betreffen:
 - Een aantal feitelijke inconsistenties tussen tabellen en tekst

- Iets gewijzigde frasering m.b.t. onderwerpen die de provincies aangaan
 - i.v.m. de demissionaire status van het kabinet is een clausule toegevoegd die de Staat en Cosun het recht geeft om de JLoI op te zeggen indien de JLoI niet meer compatibel is met beleidswijzigingen, of als het parlement de JLoI of relevant beleid controversieel verklaart. Deze clausule voorziet ook in beperking van de aansprakelijkheid van de Staat en voorkomt daarmee financiële compensatie als de JLoI op een deze gronden opgezegd zou worden.
- MFIN heeft de JLoI ook ontvangen en zal deze op maandag 23 juni positief afdoen. De ondertekende JLoI wordt na ondertekening ter info aan de MR gestuurd.
- De AMVI adviseert u positief ten aanzien van de JLoI.
- Deze beslisnota, de Kamerbrief en de JLoI worden samen met het AMVI advies na ondertekening van de JLoI naar de Tweede Kamer gestuurd. De Kamerbrief wordt met ondertekend door Stas I&W. In de Kamerbrief staat met name beschreven wat de ambities en doelen zijn, en welk vervolg u voor ogen hebt ten aanzien van de adviezen en overwegingen van de adviescommissie.
- In de JLoI staat de intentie om de bindende maatwerk overeenkomst uiterlijk in 2026 overeen te komen. Het is de inzet om al in 2025 voor de projecten in Groningen, Gelderland en Limburg een eerste bindende maatwerkafpraak te maken. De inzet voor projecten in Noord-Brabant en Overijssel is om in de loop van 2026 bindende afspraken te maken, dit i.v.m. extra benodigde tijd voor innovatieve projecten en oplossingen voor netcongestie. Het beschikbaar stellen van middelen uit het Klimaatfonds zal op deze planning afgestemd worden.
- In de JLoI is een bedrag van in totaal maximaal € 105 mln. opgenomen voor mogelijke maatwerksubsidies uit het Klimaatfonds. De MT-stuurgroep Klimaatfonds bestaande uit fondsbeheer, FEZ en FIN is akkoord met het toekennen en op het eerst mogelijke moment overboeken naar de begroting van KGG van € 75 mln. ten behoeve van het sluiten van de eerste bindende maatwerkafpraak (gepland in 2025) en het toekennen onder twee voorwaarden van € 30 mln. ten behoeve van het sluiten van de tweede maatwerkafpraak (gepland in 2026). De twee voorwaarden zijn:
 - Er is duidelijkheid vanuit bevoegd gezag over de oplossing voor de stikstof vergunningen problematiek, waarmee duidelijk wordt dat de tijdslijnen die beschreven worden in de JLOI haalbaar zijn en dat stikstof vergunningen geen vertragende factor of financiële verplichtingen opleveren voor het Rijk.
 - Er ligt een volwaardig uitgewerkt concept van de tweede maatwerk overeenkomst met onderbouwing van de daarbij horende maatwerksubsidie.
- Deze inzet is ingegeven door de projecten planning bij Cosun en door de steunmogelijkheden van de Europese steunkaders.
- Mogelijk dient een ISB ingezet te worden om tijdig de benodigde middelen over te hevelen van het Klimaatfonds naar de KGG-begroting. In de Kamerbrief wordt deze mogelijkheid ook genoemd, omdat de Kamer mogelijk gevraagd wordt een ISB goed te keuren, als het opvragen van deze middelen buiten het reguliere begrotingsproces verloopt.

Toelichting

- De JLoI is opgedeeld in 15 verschillende 'projecten' voor 6 fabriekslocaties:
 1. Cosun Beetcompany in Viervelaten, Provincie Groningen
 2. Cosun Beetcompany in Dinteloord, Provincie Noord-Brabant
 3. Aviko in Steenderen, Provincie Gelderland
 4. Rixona in Venray, Provincie Limburg
 5. Sensus in Roosendaal, Provincie Noord-Brabant
 6. Sensus in Zwolle, Provincie Overijssel
- Potentiële reductie/maatschappelijke baten per jaar in 2030 (tov 2020):
 - CO₂: tenminste 260 kton, waarvan tenminste 100 additioneel;
 - Stikstof: tenminste 120 ton ammoniak en ca. 39 ton NO_x;
 - Aardgas: ca. 100 mln. kuub;
 - E-flex: bijdrage aan flexibilisering en balanceren van het elektriciteitsnet;
 - Water: reductie ca. 400.000 m³ water
- Om deze versnelling van de projecten voor deze doelen te realiseren vraagt Cosun vooral een bijdrage c.q. inspanning van de Staat om de business case rendabel te krijgen en om een voorspelbare doorlooptijd van vergunningstrajecten te bevorderen, rekening houdend met de bevoegdheidsverdelingen daartoe.
- Voor de funding gap is op basis van huidige prognoses en inschattingen een bandbreedte van 80 - 105 mln. euro in de JLoI opgenomen. De raming wordt geconcretiseerd voordat definitieve financiële besluitvorming plaatsvindt. De inzet is om ook een terugsluis clause op te nemen om overfinanciering tegen te gaan, zoals ook door de AMVI geadviseerd. De inspanning van de Staat is gemaximeerd op 105 mln. euro. Inzet van maatwerk support moet voldoen aan de Nederlandse en EU staatssteunkaders en wordt pas ingezet als generieke support niet afdoende is.
- De Kamer hecht belang aan energiebesparing. Cosun gaat met een aantal projecten, waaronder in Groningen, verder dan de energiebesparingsplicht. Cosun vermindert hierdoor de afhankelijkheid van aardgas aanzienlijk.

Adviescommissie

- De adviescommissie geeft in haar advies een positief oordeel over het belang van Cosun, vindt de beoogde resultaten significant en beoordeelt de projecten uit de JLoI als technisch logisch en realistisch. Verder onderschrijft de adviescommissie het grote belang van Cosun voor de Nederlandse akkerbouw (Cosun verwerkt circa 1/6^e deel van de Nederlandse akkerbouw productie) en stelt vast dat de beoogde bijdrage aan het reduceren van uitstoot van CO₂ en stikstof en vermindering van gebruik van aardgas en zoet water significant zijn. De commissie onderschrijft ook de aanpak voor het financiële arrangement.
- De adviescommissie geeft drie adviezen en drie overwegingen. De adviezen en overwegingen zijn geen aanleiding geweest om de concept JLoI aan te passen. De voorgenomen opvolging van de adviezen en overwegingen is opgenomen in de Kamerbrief. U wordt nader geïnformeerd over de uitwerking van de adviezen en overwegingen inclusief eventuele financiële consequenties.
- De adviezen worden meegenomen bij de werkzaamheden om tot bindende afspraken te komen. Deze betreffen vertraging van projecten door onvoorziene omstandigheden buiten de invloedssfeer van Cosun, de terugsluis

clausule om oversubsidiëring tegen te gaan en zorgvuldige monitoring van definitieve maatwerkafspraken. U wordt nader geïnformeerd over de uitwerking van de adviezen inclusief eventuele financiële consequenties.

- De eerste en tweede overweging van de adviescommissie betreffen maatwerktrajecten in het algemeen. De adviescommissie geeft u mee om risico's bij vergunningstrajecten nauwgezet te volgen. De tweede overweging betreft het onderzoeken of het ondersteuningsmechanisme van maatwerk verbreed kan worden om de samenhang tussen doelen voor CO2-reductie en leefomgeving te bevorderen. Dit kan opportuun zijn als er aantoonbaar geen andere middelen voor noodzakelijk geachte leefomgeving projecten beschikbaar zijn. De derde overweging betreft ambities van Cosun na 2030, die verder gaan dan de JLoI doelen. In gesprek met Cosun en relevante andere partijen zal onderzocht worden wat mogelijk is.